

รายงานการประชุม
คณะกรรมการขับเคลื่อนพัฒนาผลผลิตสมุนไพรที่มีศักยภาพ
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓
วันพฤหัสบดีที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ห้อง ๑๔๐๓)

ผู้มาประชุม

๑.	นายสำราญ สารบรรณ	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๒.	นายจิตติศักดิ์ ศรีปัญญา	ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตร และเกษตรกรรมยั่งยืน	ประธาน คณะกรรมการ
๓.	นายวุฒิพงษ์ อินทรธรรม	ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาพันธุ์โคเนื้อ กรมปศุสัตว์	คณะกรรมการ
๔.	นางสาวกัลยา ดำรงสัจศิริ	นักสำรวจดินชำนาญการพิเศษ กรมพัฒนาที่ดิน	คณะกรรมการ
๕.	นางวิลาวัลย์ ไคร์ครวญ	ผู้เชี่ยวชาญด้านพืชสวน กรมวิชาการเกษตร	คณะกรรมการ
๖.	นางสิริดา อุปนันท์	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมพืชสมุนไพรและเครื่องเทศ กรมวิชาการเกษตร	คณะกรรมการ
๗.	นายวิทยา คำภูแสน	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	คณะกรรมการ
๘.	นางสมฤดี มงคล	นักวิชาการมาตรฐานชำนาญการ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	คณะกรรมการ
๙.	นายชาญนุวัฒน์ วิหังษ์	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรม (อ.ต.ก.)	คณะกรรมการ
๑๐.	นางสาวสุภา แก้วสุริวงษ์	นักวิเคราะห์ปฏิบัติการ ๑ สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)	คณะกรรมการ
๑๑.	นางสาวสุนณา มณีพิทักษ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน	คณะกรรมการ และเลขานุการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑.	นางสาวจุฬาลักษณ์ มลิวัลย์	นิติกรชำนาญการ
๒.	นางสาวกัลยาภัสร์ แก้วขาว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๓.	นายยอดบุญ ศรีสุภาพ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๔.	นายศุภสิทธิ์ เดชโกลม	นิติกร
๕.	นายสมภพ พันธุ์สุวรรณ	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
๖.	นางสาวสุชาพร พวงภู	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
๗.	นางสาวอนัญญา ไทยวัตถุ	เจ้าหน้าที่งานระบบคอมพิวเตอร์

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธาน แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า การประชุมในวันนี้เป็นการประชุมครั้งแรกของ คณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรที่มีศักยภาพ โดยวาระสำคัญในการประชุมครั้งนี้รับทราบผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ และแผนการดำเนินงานโครงการ ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ของหน่วยงาน ตามแผนด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องเพื่อทราบ

๒.๑ คำสั่งคณะกรรมการวัตถุบสุมไพร ที่ ๑/๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรที่มีศักยภาพ

ตามที่พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒ กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ มีหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ จึงได้มีคำสั่งที่ ๑/๒๕๖๓ แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนภารกิจของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการ ๕ คณะ และในคณะที่ ๓ คณะอนุกรรมการวัตถุบสุมไพร มีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานคณะกรรมการ รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานคณะกรรมการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอนุกรรมการ ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และผู้อำนวยการกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เป็นอนุกรรมการและเลขานุการร่วม ทำหน้าที่เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติมอบหมาย

ในการประชุมคณะกรรมการวัตถุบสุมไพร ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาและแผนปฏิบัติงานโครงการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลวัตถุบสุมไพรที่มีศักยภาพเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการวัตถุบสุมไพร จึงได้มีคำสั่งคณะกรรมการวัตถุบสุมไพร ที่ ๑/๒๕๖๓ แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลวัตถุบสุมไพรที่มีศักยภาพ ลงวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล เป็นที่ปรึกษาคณะทำงาน ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานคณะทำงาน ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นคณะทำงาน และผู้แทนกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นคณะทำงาน และเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลวัตถุบสุมไพรที่มีศักยภาพ ลงวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

มติที่ประชุม รับทราบ

๒.๒ ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ และแผนการดำเนินงานโครงการ ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ของหน่วยงานตามแผนด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

การประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓ ได้มีการปรับแผนแม่บทว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เป็นแผนผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ โดยประกอบด้วย ๒ เป้าหมาย และ ๔ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

เป้าหมาย

๑. ประเทศไทยจะเป็นประเทศส่งออกวัตถุดิบสมุนไพรคุณภาพ และผลิตภัณฑ์สมุนไพรชั้นนำของภูมิภาคอาเซียน

๒. มูลค่าของวัตถุดิบสมุนไพรและผลิตภัณฑ์สมุนไพรภายในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๑ เท่าตัว

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ โดยมีคณะอนุกรรมการวัตถุดิบสมุนไพรรับผิดชอบการขับเคลื่อนงาน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาอุตสาหกรรมและการตลาดสมุนไพรให้มีคุณภาพระดับสากล

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาโรคและการสร้างสุขภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ สร้างความเข้มแข็งของการบริหารและนโยบายภาครัฐเพื่อการขับเคลื่อนสมุนไพรอย่างยั่งยืน

โดยยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ครอบคลุมการจัดการด้านการปลูกและการแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพร การจัดการควบคุมวัตถุดิบสมุนไพร การจัดการตลาดวัตถุดิบสมุนไพร การวิจัยและพัฒนาวัตถุดิบสมุนไพร และการคุ้มครองพืชสมุนไพรและภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรในประเทศไทย มีรายละเอียดของตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์ที่ ๑ จำนวน ๒ ตัวชี้วัด และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ จำนวน ๑๐ เป้าหมาย พร้อมผลการดำเนินการ ปี ๒๕๖๓ ดังนี้

ตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

ตัวชี้วัด
๑. พื้นที่ปลูกสมุนไพรที่มีคุณภาพมีจำนวนอย่างน้อย ๕๐ % ของพื้นที่ปลูกสมุนไพรทั้งหมด
๒. กลุ่มผู้ปลูกและแปรรูปสมุนไพรที่มีคุณภาพตามข้อกำหนดมาตรฐานมีจำนวนอย่างน้อย ๕๐% ของจำนวนกลุ่มทั้งหมด

เป้าหมายของยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

เป้าหมาย	ผลดำเนินการ ปี ๒๕๖๓
๑. มีการปลูกสมุนไพรที่ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ๔๓,๐๐๐ ไร่	ดำเนินการได้ ๔๘,๓๐๗ ไร่ โดย กรมส่งเสริมการเกษตร , สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกรมวิชาการเกษตร

เป้าหมาย	ผลดำเนินการ ปี ๒๕๖๓
๒. กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน ได้รับการส่งเสริมการแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว ณ สถานที่ปลูกและการผลิตผลิตภัณฑ์และสารสกัดอย่างง่ายในระดับชุมชน ๕๐ แห่ง	ดำเนินการได้ ๕๐ แห่ง โดย กรมส่งเสริมการเกษตร , สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม,กรมวิชาการเกษตร
๓. มีข้อกำหนดมาตรฐาน GAP/GACP หรือมาตรฐานอื่นของพืชสมุนไพร อย่างน้อย ๓๐ ชนิด	จัดทำมาตรฐานสินค้าพืชสมุนไพร เป็นการกำหนดเกณฑ์คุณภาพของพืชสมุนไพร ตามกลุ่มของส่วนที่ใช้ของพืช พืช จำนวน ๕ ฉบับ เป็นพืชสมุนไพรแห้ง ฉบับที่ ๑ หัว เหง้า และราก, ฉบับที่ ๒ ใบ ส่วนเหนือดิน และทั้งต้น, ฉบับที่ ๓ ดอก, ฉบับที่ ๔ ผลและเมล็ด, ฉบับที่ ๕ เปลือกและเนื้อไม้ โดยสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
๔. มีแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพร (Land Suitability) อย่างน้อย ๓๐ ชนิด	จัดทำพื้นที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับการปลูก ๔ ชนิดขมิ้นชัน ๑๐๓.๙ ล้านไร่, ไพล ๑๒๐.๔ ล้านไร่, บัวบก ๑๑๓ ล้านไร่, กระชายดำ ๑๐๓ ล้านไร่ โดย กรมพัฒนาที่ดิน
๕. มีฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพร (Land Use) ๑ ฐานข้อมูล	ฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพร (Land Use) ๑ ฐานข้อมูล โดย กรมส่งเสริมการเกษตร, สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ปัจจุบันข้อมูลที่ยังไม่สมบูรณ์)
๖. มีห้องปฏิบัติการที่ได้รับรองมาตรฐาน ISO ๑๗๐๒๕ ให้บริการตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ จำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๑๕ แห่ง (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๑๐ แห่ง และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ๕ แห่ง)	ยังไม่มีดำเนินการ
๗. มีระบบตลาดกลาง ๔ แห่ง และตลาดอิเล็กทรอนิกส์ ๑ แห่ง (E-Market)	๑. ตลาดกลาง อตก., ๒. ตลาดไทย และตลาดอิเล็กทรอนิกส์ DGT farm โดย มกอช.
๘. มีข้อกำหนดมาตรฐานสมุนไพรในตำรามาตรฐานสมุนไพรไทย (Thai Herbal Pharmacopoeia, THP) เพิ่มขึ้น ๗๕ รายการ	จัดทำข้อกำหนดมาตรฐานยา ๙๙ ชนิด โดย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
๙. มีฐานข้อมูลพืชสมุนไพรและภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์ของประเทศไทย (National Database of Thai Plants and Traditional Knowledge) ๑ ฐานข้อมูล	มีแผนในการจัดทำฐานข้อมูลสมุนไพรและตัวอย่างพืชสมุนไพร (กรมป่าไม้ และกรมอุทยาน สัตว์ป่า และพันธุ์พืช)
๑๐. มีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชสมุนไพรและเทคโนโลยีเพื่อผลิตวัตถุดิบ ๓๐ เรื่อง/ปี	ดำเนินการได้ตามเป้าหมาย สวทช. กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้พิจารณาการรายงานผลการดำเนินการในทุกยุทธศาสตร์และที่ประชุมเห็นชอบปรับจุดเน้นยุทธศาสตร์ที่ควรดำเนินการในระยะเวลาที่เหลือของแผนแม่บทฯ (ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ได้แก่

๑. กลุ่มสมุนไพร Product Champions เน้นการพัฒนาสายพันธุ์ และการพัฒนาตลาดครบห่วงโซ่ (ขมิ้นชัน, ไพล, กระจ่างดำ, บัวบก)
๒. กลุ่มสมุนไพรที่ไม่ใช่ Product Champions – เน้นการปลูกสมุนไพรที่ใช้ในการผลิตตำรับยาแผนไทยมุ่งลดการนำเข้า (กวาวเครือขาว, มะขามป้อม, กระจ่าง, พริก, ฟ้าทลายใจ, กระจ่างแดง, หญ้าหวาน, ว่านหางจระเข้)

**แผนการดำเนินงานโครงการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาผลิตสมุนไพร
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔**

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ หน่วยงานภายในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีแผนงาน/โครงการที่ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทฯ (ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ประกอบด้วย ๙ หน่วยงาน ๑๒ แผนงาน/โครงการ ดังนี้

๑. กรมวิชาการเกษตร

**โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร/กิจกรรมการแปรรูป
วัตถุดิบพืชสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน** งบประมาณ : อยู่ในขั้นตอน เสนอขอรับการจัดสรรวงเงิน

กิจกรรมย่อยที่ ๑ การสร้างเครือข่ายสมุนไพร

๑) การขยายพันธุ์พืชสมุนไพรเพื่อส่งเสริมการปลูกสมุนไพร

เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ

เมืองสมุนไพร : สุราษฎร์ธานี

จังหวัดอื่น ๆ : กรุงเทพมหานคร

๒) การพัฒนาการผลิตพืชสมุนไพรให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ

เมืองสมุนไพร : สกลนคร มหาสารคาม สุรินทร์ อำนาจเจริญ

จังหวัดอื่น ๆ : ตาก แม่ฮ่องสอน

กิจกรรมย่อยที่ ๒ การแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้

งบประมาณ : อยู่ในขั้นตอน เสนอขอรับการจัดสรรวงเงิน

๑) การแปรรูปสมุนไพรเศรษฐกิจและสมุนไพรท้องถิ่น

เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ

เมืองสมุนไพร : มหาสารคาม อำนาจเจริญ สุรินทร์ สุราษฎร์ธานี

จังหวัดอื่น ๆ : อุบลราชธานี ศรีสะเกษ มุกดาหาร นครศรีธรรมราช พังงา ตาก

แม่ฮ่องสอน กาญจนบุรี ราชบุรี

๒) การบริการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิต และการฝึกปฏิบัติ/ฝึกอบรม

เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ

เมืองสมุนไพร : มหาสารคาม

๓) การปรับปรุงกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐาน GMP โดยศูนย์วิจัยพืชสวน

เชียงใหม่ ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม

กิจกรรมย่อยที่ ๓ การจัดทำฐานข้อมูลพืชสมุนไพร โดย การสำรวจและปรับปรุง

รูปแบบและโครงสร้างฐานข้อมูล

กิจกรรมย่อยที่ ๔ การติดตามและประเมินผล

๒. กรมส่งเสริมการเกษตร

โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช (สมุนไพร)

งบประมาณ : ๔,๘๗๒,๗๐๐ บาท

กิจกรรมย่อยที่ ๑ พัฒนาความรู้และศักยภาพของเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค

กิจกรรมย่อยที่ ๒ พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร

เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ เมืองสมุนไพร : สระบุรี นครปฐม ปราชญ์บุรี
สกลนคร สุรินทร์ สงขลา เชียงราย พิษณุโลก อุทัยธานี (เกษตรกร รวมทั้งสิ้น ๒๒๕ ราย)
จังหวัดอื่น ๆ : ชัยนาท นนทบุรี ลพบุรี อ่างทอง สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา
นครนายก ระยอง ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา ยโสธร เลย ศรีสะเกษ หนองคาย อุดรธานี
อุบลราชธานี กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช พัทลุง ระนอง เชียงใหม่ น่าน พิจิตร แม่ฮ่องสอน
ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ (เกษตรกร รวมทั้งสิ้น ๗๗๕ ราย)

กิจกรรมย่อยที่ ๓ ปรับปรุงและพัฒนาแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์สมุนไพร

เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ เมืองสมุนไพร : สุราษฎร์ธานี มหาสารคาม เชียงราย

พิษณุโลก

จังหวัดอื่น ๆ : ลพบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา เลย หนองคาย เชียงใหม่ ลำพูน

น่าน ยโสธร กระบี่ กาญจนบุรี แม่ฮ่องสอน ตรัง นครราชสีมา นครศรีธรรมราช สุพรรณบุรี

กิจกรรมย่อยที่ ๔ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานส่งเสริมพืชสมุนไพร

กิจกรรมย่อยที่ ๕ วิเคราะห์ จัดทำข้อมูลสถานการณ์พืชสมุนไพร

๓. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

โครงการส่งเสริมพืชสมุนไพรในเขตปฏิรูปที่ดิน งบประมาณ

๖,๕๑๒,๐๐๐ บาท

กิจกรรม ๑) พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน องค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิต และการบริหารจัดการสินค้าสมุนไพรให้มีประสิทธิภาพ ๒) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร สนับสนุนเทคโนโลยีการแปรรูปสมุนไพรเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ ๓) สำรวจสมุนไพร และจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกสมุนไพร ๔) สรุปและถอดบทเรียน เพื่อยกระดับการขับเคลื่อนงานทั้งในระดับพื้นที่และเครือข่าย

เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ เมืองสมุนไพร : เชียงราย อุทัยธานี มหาสารคาม
สกลนคร ปราชญ์บุรี สระบุรี

จังหวัดอื่น ๆ : เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ น่าน พะเยา แพร่ ลำปาง อุตรดิตถ์
ขอนแก่น นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ มุกดาหาร ยโสธร เลย หนองคาย อุบลราชธานี กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา
ชลบุรี ราชบุรี ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช พัทลุง ระนอง (เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริม รวมทั้งสิ้น ๑,๕๐๐ ราย)

๔. กรมปศุสัตว์

๑) โครงการศึกษาผลของกากกาแฟ และกากใบชาต่อการผลิตลูกสุกร
หลังหย่านมในด้านสุขภาพและโรคในระบบทางเดินอาหารของสุกรที่เกิดจากแบคทีเรีย งบประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
โดย สำนักพัฒนาอาหารสัตว์

กิจกรรมย่อยที่ ๑ ศึกษาการใช้สารออกฤทธิ์ทางชีวภาพสำคัญจากกากกาแฟ
และกากใบชาเป็นสารเสริมในอาหารสุกรหลังหย่านม โดย สำนักพัฒนาอาหารสัตว์ ๑) ศึกษาการใช้สารออก
ฤทธิ์ทางชีวภาพสำคัญจากกากกาแฟและกากใบชาเป็นสารเสริมในอาหารสุกร หลังหย่านม ซึ่งจะได้ข้อมูลเมื่อ
ทดสอบในห้องปฏิบัติการ ๒) การวิเคราะห์ข้อมูลที่มีผลต่อสุขภาพสุกรและการควบคุมการเกิดโรคท้องเสีย

/ เป้าหมาย...

เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ เมืองสมุนไพร : นครปฐม

จังหวัดอื่น ๆ : นครราชสีมา ปทุมธานี กรุงเทพฯ

กิจกรรมย่อยที่ ๒ ศึกษาการใช้สารออกฤทธิ์ทางชีวภาพสำคัญจากกากกาแฟ

และกากใบชาเป็นสารเสริมในอาหารสุกรหลังหย่านม ๑) ระดับความเข้มข้นของกลุ่มสารที่เหมาะสมในการทดสอบกับลูกสุกรหลังหย่านม โดยทดสอบในลูกสุกรเพศผู้ลูกผสมสามสาย (Pakchong ๕ x Large white - Landrace) จำนวนทั้งสิ้น ๘๐ ตัว วางแผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์ (Completely Randomized design) ทำการแบ่งสุกรออกเป็น ๕ กลุ่มๆ ละ ๔ ตัว ซึ่งแต่ละหน่วยทดลองประกอบด้วยลูกสุกรเพศผู้ตอน ๔ ตัว โดยแต่ละกลุ่มได้รับอาหารที่แตกต่างกัน ๒) การวิเคราะห์ข้อมูลที่มีผลต่อสุขภาพสุกรและการควบคุมการเกิดโรคท้องเสีย

เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ เมืองสมุนไพร : เชียงราย สุราษฎร์ธานี

จังหวัดอื่น ๆ : เชียงใหม่ น่าน แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ตาก พะเยา เพชรบูรณ์ ชัยภูมิ ทรานด ฉะเชิงเทรา กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง กระบี่

๒) โครงการศึกษาการใช้ข้าวกล้องร่วมกับไบโหม่อน ต่อสมรรถภาพการผลิตคุณภาพไข่ สีไข่แดงองค์ประกอบทางเคมีในเลือด องค์ประกอบทางโภชนะในฟองไข่ และองค์ประกอบของไขมันในไข่แดง ของไก่ไข่ที่เลี้ยงแบบปล่อยอิสระ งบประมาณ ๔๑๔,๐๐๐ บาท โดย กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์

กิจกรรม ทำการศึกษาการใช้ข้าวกล้องร่วมกับไบโหม่อนแห้งบดระดับ ๐% ๓% ๕% และ ๗% ในอาหารไก่ไข่ที่เลี้ยงแบบปล่อย อายุ ๒๐ สัปดาห์ จำนวน ๓๐๐ ตัว เปรียบเทียบกับการใช้ข้าวโพดในสูตรอาหาร ต่อสมรรถภาพการผลิต คุณภาพไข่ สีไข่แดง องค์ประกอบทางเคมีในเลือดและองค์ประกอบของไขมันในฟองไข่ของไก่ไข่ ใช้ระยะเวลาการศึกษา ๑๖ สัปดาห์

เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ จังหวัดอื่น ๆ : เชียงใหม่

๕. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.)

โครงการพัฒนาที่ปรึกษาเกษตรกร งบประมาณ ๑๑๖,๐๐๐ บาท

กิจกรรม การเตรียมความพร้อมกลุ่มเกษตรกรการขอการรับรองแบบกลุ่ม ขอบข่ายการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๘ กลุ่ม (สินค้าพืชสมุนไพร เป็น ๑ ในจำนวน ๘ กลุ่ม)

เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ จังหวัดอื่น ๆ : นครศรีธรรมราช

๖. สถาบันวิจัยสมุนไพร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

๑) แผนงานการวิจัยและพัฒนาบัญชีและกัญชาเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ งบประมาณ ๘,๑๙๖,๙๖๐ บาท

๒) แผนงานวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางจากสมุนไพรไทยเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้อุตสาหกรรมสมุนไพรไทย งบประมาณ ๑,๓๕๘,๔๐๐ บาท

๓) แผนงานวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาจากสมุนไพรเพื่อสนับสนุนการใช้ยาสมุนไพรในประเทศไทย งบประมาณ ๑,๓๕๘,๔๐๐ บาท

๗. กรมทรัพยากรทางทะเล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรจากป่าชายเลน

งบประมาณ ๑,๗๐๐,๐๐๐ บาท

เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ เมืองสมุนไพร : สุราษฎร์ธานี

จังหวัดอื่น ๆ : ตราด ระยอง จันทบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ประจวบคีรีขันธ์ นครศรีธรรมราช ตรัง ระนอง ชุมพร

๘. สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้

โครงการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชสมุนไพรเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน งบประมาณ ๙๗๘,๐๐๐ บาท

กิจกรรม รวบรวมข้อมูลสมุนไพร และประเมินผล จัดทำระบบฐานข้อมูลการสำรวจ โดยรวบรวมเป็นฐานข้อมูลพันธุ์พืชสมุนไพรในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ศึกษาสารสำคัญในวัตถุดิบพืชสมุนไพร ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจหายากหรือใกล้สูญพันธุ์ จัดทำสื่อ และเผยแพร่องค์ความรู้ทางด้านสมุนไพร

เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ เมืองสมุนไพร : สุรินทร์

จังหวัดอื่น ๆ : แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ สุโขทัย ลำปาง น่าน อุตรดิตถ์ ลำพูน เลย อุตรธานี ขอนแก่น ศรีสะเกษ อุบลราชธานี กาญจนบุรี ราชบุรี

๙. สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

โครงการสำรวจและจัดทำข้อมูลพืชสมุนไพร งบประมาณ ๓,๐๔๑,๘๐๐ บาท

กิจกรรมย่อยที่ ๑

๑) ปรับปรุงและดูแลระบบฐานข้อมูลพืชป่าสมุนไพร ๑ ฐานข้อมูล (พืชสมุนไพรประมาณ ๗๐๐ ชนิด) ๒) สำรวจข้อมูลพืชสมุนไพรในป่าอนุรักษ์ ๑ แห่ง ใน จ.เชียงใหม่ (จำนวนไม่ต่ำกว่า ๑๕๐ ชนิด) ๓) จัดเก็บตัวอย่างพรรณไม้สมุนไพร จำนวนไม่ต่ำกว่า ๕๐ ชนิด ๔) ตรวจสอบติดตามการบำรุงรักษาสวนสมุนไพรที่เคยดำเนินการมาแล้วในสวนพฤกษศาสตร์ ๕ แห่ง (พิษณุโลก, อุตรธานี, ฉะเชิงเทรา, สระแก้ว และตรัง)

เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ : ส่วนกลาง

กิจกรรมย่อยที่ ๒

๑) สำรวจข้อมูลพืชสมุนไพรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๑ แห่ง ใน จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง (จำนวนไม่ต่ำกว่า ๑๕๐ ชนิด) ๒) ทำแปลงอนุรักษ์พืชป่าสมุนไพร จำนวน ๑ แห่ง ที่สวนรุกขชาติไม้เมืองหนาว จังหวัดเชียงใหม่ (จำนวนไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ ชนิด) ๓) บำรุงรักษาสวนสมุนไพรที่เคยดำเนินการมาแล้วในสวนพฤกษศาสตร์ ๕ แห่ง (พิษณุโลก, อุตรธานี, ฉะเชิงเทรา, สระแก้ว และตรัง)

เป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ : จังหวัดอื่น ๆ : เชียงใหม่

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ประชุม

ที่ประชุมได้รับฟังการรายงานผลเป้าหมายของยุทธศาสตร์ที่ ๑ และได้แสดงข้อคิดเห็นในแต่ละเป้าหมายร่วมกัน ดังนี้

เป้าหมายที่ ๑ มีการปลูกสมุนไพรที่ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ๔๓,๐๐๐ ไร่

๑. รองปลัด กษ. มีความเห็นว่า

- การรายงานในเชิงตัวเลขเป้าหมายที่ ๔๓,๐๐๐ ไร่ ดำเนินการได้ ๔๘,๓๐๗ ไร่ เป็นสินค้าที่อยู่ในแปลง GAP ผ่านการตรวจรับรองระบบจากกรมวิชาการเกษตรดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรจำแนกชนิดพืช และพืชที่อยู่ในกลุ่ม Product Champion ว่าอยู่ในแปลงพื้นที่เท่าไร และพบว่ามีการทำเกษตรแปลงใหญ่บุก จังหวัดตาก พื้นที่ ๕๐๐ ไร่ ยังไม่มีในข้อมูลรายงาน ให้จัดทำข้อมูลปัจจุบันเพื่อรายงานต่อคณะอนุกรรมวัตถุบสมุนไพรในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

- ควรสรุปสถานะปัจจุบันและแยกแยะข้อมูลไม่ให้ความซ้ำซ้อน เช่น ข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรและการทำเกษตรแปลงใหญ่

๒. ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ชี้แจงว่ามีการดำเนินงานตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ บางชนิดของสมุนไพรมีความเป็นพลวัต มีทั้งเพิ่มและลด และเรื่องมาตรฐาน บางส่วนใช้ระบบเกษตรกรรมยั่งยืนในการปลูกพบปัญหาในการส่งเสริมเกษตรกร ในการเสนอคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ขอให้เสนอประเด็นปัญหาข้อจำกัดเงื่อนไขในส่วนของต้นน้ำ เรื่องของการส่งเสริมบางพื้นที่ที่อยู่นอกเขตรัฐในเรื่องการรับรองมาตรฐานทำได้ยาก การส่งเสริมชนิดพืชที่ไม่ตรงกับ Demand เห็นด้วยกับการจำแนกชนิดพืชในรายละเอียดและจากงบประมาณที่กรมได้รับซึ่งกำลังดำเนินการส่งเสริมคาดว่าจะสามารถเพิ่มพื้นที่ได้ประมาณ ๕ - ๖ พันไร่

๓. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ชี้แจงว่า ข้อมูลพื้นที่ปลูกสมุนไพรของกรมฯ มาจากข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรซึ่งมีการให้บันทึกข้อมูล GAP ด้วย และข้อมูลภาวะการผลิตพืช (รต.) ที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้สำรวจ สำหรับข้อมูลพื้นที่ปลูกบุกจะรับกลับไปดำเนินการสรุปข้อมูลพื้นที่ปลูกสมุนไพรที่ดำเนินการขึ้นทะเบียนโดยกรมส่งเสริมการเกษตรจัดส่งให้ฝ่ายเลขานุฯ ต่อไป

๔. ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร แจ้งว่ากรมมีข้อมูลการปลูกพืชสมุนไพร Product Champion พืชที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และพืชสมุนไพร ๑๒ ชนิด ที่มีการกำหนดชนิดที่ควรส่งเสริมในปีนี้ ข้อมูลพืชที่ผ่านการรับรอง GAP ซึ่งเป็นข้อมูลพืชสมุนไพรที่ได้แยกแยะจำนวน ๗๗ ชนิด ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๓

เป้าหมายที่ ๒ กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน ได้รับการส่งเสริมการแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว ณ สถานที่ปลูกและการผลิตผลิตภัณฑ์และสารสกัดอย่างง่ายในระดับชุมชน ๕๐ แห่ง

๑. รองปลัดฯ มีความเห็นว่า

- การรายงานการดำเนินการได้ตามเป้าหมาย ๕๐ แห่งขอให้มีการรายงานกลุ่มที่ได้รับการส่งเสริมจากข้อมูลกรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกรมวิชาการเกษตร โดยให้ฝ่ายเลขานุการจัดทำแบบฟอร์มเพื่อส่งให้กรมลงรายละเอียดกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน ที่ตั้ง พื้นที่ปลูก และระบุผลิตภัณฑ์หลักที่ได้รับการส่งเสริมการแปรรูป

- มอบหมายให้หน่วยงานที่มีการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมการแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว รายงานข้อมูลดังกล่าวให้ฝ่ายเลขานุการออกแบบฟอร์มสำรวจ

๒. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ชี้แจงว่ากรมมีการส่งเสริมเกษตรกรเพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกสมุนไพร ภายใต้โครงการมีเรื่องการปลูก จุดเรียนรู้ และการแปรรูป ซึ่งไม่ได้กำหนดให้มีการรวมกลุ่มแต่มีจุดมุ่งหมายให้เกิดการรวมกลุ่มหลังได้รับการส่งเสริม

เป้าหมายที่ ๓ มีข้อกำหนดมาตรฐาน GAP/GACP หรือมาตรฐานอื่นของพืชสมุนไพรอย่างน้อย ๓๐ ชนิด

๑. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเห็นว่า การดำเนินการเป็นไปตามกลุ่มของส่วนที่ใช้ของพืชสามารถดำเนินการได้ครบตามเป้าหมายของจำนวนชนิดพืช แต่เนื่องจากเป้าหมายตัวชี้วัดที่กำหนดไม่อยู่ในมิติเดียวกัน

๒. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ แจ้งว่ามีการดำเนินการจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานสินค้าพืชสมุนไพร จำนวน ๖ ฉบับ โดยในปี ๒๕๖๒ จำนวน ๑ ฉบับ คือ มาตรฐานสินค้าสินค้าเกษตรที่ดีสำหรับพืชสมุนไพร (GAP พืชสมุนไพร) และปี ๒๕๖๓ จัดทำ จำนวน ๕ ฉบับ คือ ๑) พืชสมุนไพรแห้ง เล่ม ๑ : หัว เหง้า และราก ๒) พืชสมุนไพรแห้ง เล่ม ๒ : ใบ ส่วนเหนือดิน และทั้งต้น ๓) พืชสมุนไพรแห้ง เล่ม ๓ : ดอก ๔) พืชสมุนไพรแห้ง เล่ม ๔ : ผลและเมล็ด และ ๕) พืชสมุนไพรแห้ง เล่ม ๔ : เปลือกและเนื้อไม้ อยู่ระหว่างประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา

๓. ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน เสนอให้ฝ่ายเลขานุการหารือคณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรมหาวิทยาลัยเพื่อปรับเป้าหมายตัวชี้วัดเพื่อให้ตรงกับการดำเนินการ

เป้าหมายที่ ๔ มีแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพรมหาวิทยาลัย (Land Suitability) อย่างน้อย ๓๐ ชนิด

๑. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเห็นว่า กรมพัฒนาที่ดินควรรายงานปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานที่ผ่านมา และการวางแผนการดำเนินการในการขับเคลื่อนในขั้นต่อไป โดยขอให้หารือผู้บริหารในเรื่องของงบประมาณเพื่อดำเนินการตามเป้าหมาย

๒. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน แจ้งว่า การจัดทำพื้นที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับการปลูก ๔ ชนิด ที่รายงานเป็นพืชในกลุ่ม Product Champion กรมฯ ยังมีการจัดทำข้อมูลของพื้นที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับการปลูกพืชอีก ๒๐ ชนิด อยู่ในขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูลเชิงวิชาการเพื่อประเมินความเหมาะสมจากกรมต่างๆ แต่เนื่องจากไม่มีงบประมาณจึงยังไม่มีดำเนินการลงสำรวจพื้นที่จริง

เป้าหมายที่ ๕ มีฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรมหาวิทยาลัย (Land Use) ๑ ฐานข้อมูล

๑. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเห็นว่า

- เรื่องฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรมหาวิทยาลัย (Land Use) ยังไม่มีผู้รับผิดชอบ ปัจจุบันมีฐานข้อมูลของแต่ละกรมแต่ยังไม่ได้เป็นฐานข้อมูลสมุนไพรมหาวิทยาลัยที่เข้าถึงได้

- ขอให้มีการหารือภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย กรมพัฒนาที่ดิน และกรมส่งเสริมการเกษตรที่เป็นผู้มีฐานข้อมูลหลัก และให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมหารือหาแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลในเบื้องต้นด้วย

๒. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ชี้แจงว่าศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกรมได้จัดทำฐานข้อมูลปลูกพืชเชื่อมโยงกับข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร และได้เชื่อมโยงข้อมูลกับกระทรวงสาธารณสุข ขอนำเรื่องกลับไปหารือกับศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศฯ ของกรม

เป้าหมายที่ ๖ มีห้องปฏิบัติการที่ได้รับรองมาตรฐาน ISO ๑๗๐๒๕ ให้บริการตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ จำนวนเพิ่มขึ้น อย่างน้อย ๑๕ แห่ง (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๑๐ แห่ง และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ๕ แห่ง)

๑. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเห็นว่า

- การดำเนินการของกรมวิชาการเกษตรที่ได้ตามเป้าหมาย ขอให้จัดทำปัญหาอุปสรรคแผนงาน/โครงการที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมาย จำนวน ๑๐ แห่ง ในระยะเวลาที่เหลือ ๒ ปี

- กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์มีเป้าหมาย จำนวน ๕ แห่ง ขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ ประสานขอผลดำเนินการที่ผ่านมา

๒. ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ข้อมูลว่าในส่วนนี้ มีหน่วยงานรับผิดชอบคือ กรมวิชาการเกษตร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และหน่วยงานภาคีคือมหาวิทยาลัย

เป้าหมายที่ ๗ มีระบบตลาดกลาง ๔ แห่ง และตลาดอิเล็กทรอนิกส์ ๑ แห่ง (E-Market)

๑. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเห็นว่า กรมส่งเสริมการเกษตรควรมีการรายงานในส่วนของการดำเนินการที่ได้ทำ MOU ไปแล้ว รวมทั้ง อดท. ควรมีรายงานปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการเพื่อเสนอทบทวนเป้าหมายยุทธศาสตร์

๒. ผู้แทนองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรม ชี้แจงว่า การส่งเสริมพืชสมุนไพรมหาวิทยาลัยควรต้องมีการจัดนิทรรศการตลาดสมุนไพรมหาวิทยาลัย

๓. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร รายงานว่า กรมส่งเสริมการเกษตรได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือตลาดกลางวัตถุดิบสมุนไพรไทยร่วมกับกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก บริษัท ไทย เอ็กโกร เอ็กซ์เชนจ์ จำกัด(ตลาดไท) และบริษัท มอร์ เมดดิคัล จำกัด ในงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๗ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี และได้มีการประชุมหารือร่วมจัดตลาดกลางวัตถุดิบสมุนไพรภายใต้โครงการตลาดไท ซีเล็ค (TALAADTHAI SELECT) สมุนไพรสดและเครื่องเทศสดปลอดภัย ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้ประชาสัมพันธ์ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดรับสมัครเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ

เป้าหมายที่ ๘ มีข้อกำหนดมาตรฐานสมุนไพรในตำรามาตรฐานสมุนไพรไทย (Thai Herbal Pharmacopoeia, THP) เพิ่มขึ้น ๗๕ รายการ

ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน รายงานว่า มีการจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานยา ๙๙ ชนิด โดย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

เป้าหมายที่ ๙ มีฐานข้อมูลพืชสมุนไพรและภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์ของประเทศไทย (National Database of Thai Plants and Traditional Knowledge) ๑ ฐานข้อมูล

ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน รายงานว่า เป้าหมายที่ ๙ มีแผนงานในการจัดทำฐานข้อมูลพืชสมุนไพรอยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ กรมอุทยาน สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ซึ่งในวันนี้หน่วยรับผิดชอบในข้อ ๘ และ ๙ ไม่ได้ร่วมอยู่ในคณะทำงานและขอตั้งเป็นคณะทำงานเพิ่มเติม

เป้าหมายที่ ๑๐ มีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชสมุนไพรและเทคโนโลยีเพื่อผลิตวัตถุดิบ ๓๐ เรื่อง/ปี

๑. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- ขอให้กรมวิชาการเกษตร สรุปรายงานวิจัยในเรื่องของการวิจัยพัฒนาพันธุ์พืชในประเด็นพืชที่ให้สารสำคัญสูงให้เห็นว่าต่างจากพืชทั่วไปอย่างไร งานวิจัยเรื่องของการแปรรูป และงานวิจัยในเรื่องของการนำไปใช้ประโยชน์ ในปี ๒๕๖๓

- เสนอให้สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) รายงานเกี่ยวกับงานวิจัยที่ได้ดำเนินการในปี ๒๕๖๓ แยกเป็นเรื่องของการวิจัยพันธุ์ กระบวนการผลิต และการใช้ประโยชน์

๒. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) รายงานว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพันธุ์พืช และเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการผลิตวัตถุดิบ

๓. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ชี้แจงว่ากรมส่งเสริมการเกษตรไม่มีบทบาทภารกิจในการวิจัย แต่มีบทบาทในการนำองค์ความรู้จากหน่วยงานต่างๆ ไปถ่ายทอดให้กับเกษตรกร

มติที่ประชุม

๑. รับทราบผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ และแผนการดำเนินงานโครงการ ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ของหน่วยงานตามแผนด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

๒. มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ จัดทำแบบฟอร์มและส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอต่อคณะอนุกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ ดังนี้

๒.๑ รายละเอียดของผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ พร้อมทั้ง รายงานปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานที่ผ่านมา

๒.๒ รายละเอียดของแผนงาน/โครงการ ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้ว และปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ที่อยู่ในขั้นตอนการเสนอของบประมาณ ซึ่งเกี่ยวข้องหรือสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕

๓. มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ จัดการประชุมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลสมุนไพร

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

๓.๑ จุดเน้นยุทธศาสตร์ที่ควรดำเนินการในระยะเวลาที่เหลือของแผนแม่บทฯ (ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ได้แก่

๑) กลุ่มสมุนไพร Product Champions เน้นการพัฒนาสายพันธุ์ และการพัฒนาตลาดครบห่วงโซ่ (ขมิ้นชัน, ไพล, กระชายดำ, บัวบก)

๒) กลุ่มสมุนไพรที่ไม่ใช่ Product Champions

- เน้นการปลูกสมุนไพรที่ใช้ในการผลิตตำรับยาแผนไทยมุ่งลดการนำเข้า (กวาวเครือขาว, มะขามป้อม, กระชาย, พริก, ฟ้าทลายโจร, กระเจี๊ยบแดง, หญ้าหวาน, ว่านหางจระเข้)

- สมุนไพรอื่นๆ ได้แก่ ข้า ขมิ้นอ้อย เพชรสังฆาต มะระขี้นก ว่านชักมดลูก ตระไคร้หอม กระวาน ตระไคร้ มะเฒ่า พริกไทย ดีปลี สะเดา หมากร่อม หม่อน เก๊กฮวย เสาวรส ถั่งเช่า ถั่งเช่าสีทอง ใบเตย โสมตังกุย แมงลัก โรสแมรี่ เจียวกู่หลาน ออริกานโอ มะเดื่อ ฝรั่ง มะรุม แมคคาดาเมีย พลู ผักเหลียง กระเทียม แครอท ถั่วเหลือง เห็ดหลินจือ ชิง กล้วยน้ำว่า กล้วยหักมุก ชะพลู ทับบิม น้อยหน่า ผักเสี้ยน มะกอก มะนาว หญ้าปักกิ่ง โหระพา มะกรูด กระวาน บอระเพ็ด กระดอม กะเพรา อัญชัน หญ้าหวาน พลูขาว ส้มป่อย มะขาม ขี้เหล็ก บัวหลวง มะเดื่อ มะลิ ทุเรียนเทศ เพกา มะแว้ง เร่ว พักข้าว อบเชย เสดดพังพอน บุก

มติที่ประชุม เห็นชอบ จุดเน้นยุทธศาสตร์ที่ควรดำเนินการในระยะเวลาที่เหลือของแผนแม่บทฯ (ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ และให้หน่วยงานทบทวนแผนงาน/โครงการ ที่ได้รับปีงบประมาณ ๒๕๖๔ และแผนงาน/โครงการที่ขอรับงบประมาณปี ๒๕๖๕

๓.๒ ทิศทางการปฏิบัติงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๔-๒๕๖๘ (Road Map ๖๔-๖๘)

ฝ่ายเลขานุการฯ ขอถอดวาระการประชุมที่ ๓.๒ ทิศทางการปฏิบัติงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๔-๒๕๖๘ (Road Map ๖๔-๖๘) และจะดำเนินการจัดทำทิศทางการปฏิบัติงาน (Road Map) ขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรที่มีศักยภาพร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓.๓ เพิ่มเติมองค์ประกอบ คำสั่งคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรที่มีศักยภาพ

ตามที่ได้แต่งตั้งคำสั่งคณะอนุกรรมการวัตถุเสพติดสมุนไพร ที่ ๑/๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรที่มีศักยภาพ เพื่อพิจารณาและแผนปฏิบัติงานโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลวัตถุเสพติดสมุนไพรเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการวัตถุเสพติดสมุนไพร นั้น

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้พิจารณาแล้วว่าเพื่อให้การขับเคลื่อนงานบรรลุผลตามเป้าหมายแผนงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เห็นสมควรเพิ่มเติมองค์ประกอบ คำสั่งคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรที่มีศักยภาพ โดยขอเพิ่มเติม ดังนี้

๑) ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์	เป็นคณะทำงาน
๒) ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	เป็นคณะทำงาน
๓) ผู้แทนสถาบันวิจัยพืชสวน (องค์กรมมหาชน)	เป็นคณะทำงาน
๔) ผู้แทนกรมการค้าภายใน	เป็นคณะทำงาน
๕) ผู้แทนกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (ผู้แทนกองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ หรือผู้แทนกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร)	เป็นเลขานุการ

มติที่ประชุม

เห็นชอบเพิ่มเติมองค์ประกอบคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรที่มีศักยภาพ ดังนี้

๑) ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์	เป็นคณะทำงาน
๒) ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	เป็นคณะทำงาน
๓) ผู้แทนสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	เป็นคณะทำงาน
๔) ผู้แทนกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	เป็นคณะทำงาน
๕) ผู้แทนสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	เป็นคณะทำงาน
๖) ผู้แทนกรมป่าไม้	เป็นคณะทำงาน
๗) ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช	เป็นคณะทำงาน
๘) ผู้แทนกรมการค้าภายใน	เป็นคณะทำงาน
๙) ผู้แทนกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก (ผู้แทนกองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ หรือผู้แทนกองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพร)	เป็นเลขานุการ

ระเบียบวาระที่ ๔

เรื่องอื่นๆ

การจัดทำร่าง ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ

เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการส่งเสริมผู้ประกอบการ ตามข้อ ๗ ผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร ที่จะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจะต้องเป็นผู้ประกอบการที่ได้รับใบรับรองการแจ้งเป็นผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดประเภทผู้ประกอบการตามมาตรา ๑๐ (๘)

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ประชุม

ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร ชี้แจงว่า ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการส่งเสริมผู้ประกอบการ ตามข้อ ๗ ผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร ที่จะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจะต้องเป็นผู้ประกอบการที่ได้รับใบรับรองการแจ้งเป็นผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดประเภทผู้ประกอบการตามมาตรา ๑๐ (๘) และในที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓ ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรพิจารณาทบทวนการจัดทำกฎหมายลำดับรองเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้จัดทำร่างประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. ... เพื่อเสนอที่ประชุมพิจารณา

มติที่ประชุม เห็นควร ให้นำหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาภารกิจที่เกี่ยวข้อง ในการส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร และให้กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการจัดทำร่างประกาศ คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการส่งเสริมผู้ประกอบการ ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ต่อไป

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๑๕ น.

(นางสาวกัลยาภัสร์ แก้วขาว)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรฯ
ผู้จัดรายงานการประชุม

(นางสาวสุมนา มณีพิทักษ์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรฯ
คณะทำงานและเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม